

KAITSEMINISTEERIUM

Laura Pärna
Karjamaa Talu OÜ

karjamaatalu@gmail.com

Teie: 10.04.2025

Meie: 24.04.2025 nr 2-2/25/20-2

Vastuskiri seoses kavandatava kaitsetööstuspargi mõjust kariloomade kasvatamisel

Juhtisite oma 10.04.2025 e-kirjas tähelepanu kavandatava kaitsetööstuspargi mõjudest kariloomade kasvatamisele pargi lähipiirkonnas ning sooviste teada, kuidas tagatakse loomade heaolu.

Peamine mõju, mis kaitsetööstuspargi (asukoht Ermistu küla, Audru metskond 20 kinnistu) piiridest väljapoole levib, on kavandatud katseplatsil aset leidvatest lõhkamistest tulenev müra.

Asukoha eelvaliku ja mõjude hindamise, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) I etapi aruandes on toodud välja katseplatsi kasutamise sagedus:

Korraga lõhatav TNT ekvivalent kogus (kg)	Kuni 0,5 kg TNT	0,5–2 kg TNT	2–5 kg TNT	5–10 kg TNT	Kokku
Lõhkamiste arv päevas	15	15	5	5	
Lõhketööde päevade arv aastas	30	20	10	3	63

Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu (edaspidi REP) KSH koostamise raames viidi läbi müra leviku modelleerimine, et täpsustada kavandatava tegevuse elluviimisega kaasnevaid võimalikke müratasemeid planeeringuala alternatiivsete auskohtade ümbruses (vt ka „Asukoha eelvalik ja mõjude hindamise, sh KSH I etapi aruanne“ p.6.2.1). Katseplatsi paigutamiseks sobilik ala on KSH müra ja looduskaitsete hinnangute alusel määratud tööstuspargi edelapoolsesse ossa tagades võimalikult suure kauguse eluhoonetest. Katseplatsi paigutus sobiliku ala sees määratakse edaspidisel planeerimisel.

Katseplatsi kavandamisel võeti eesmärgiks tööstusmüra piirväärtuse tagamine ehk eluhoonete piirkonnas müra hinnatud tase 60 dB päevasel ajal. See piirväärtus on tagatud alates 1,2 km kaugusel katseplatsist. Katseplatsist 1,2 km raadiuses ei ole eluhooneid, ehk teisisõnu eluhooned ei ole tsoonis, kus tööstusmüra piirväärtust ei saa tagada. Võimaliku häiringualana tuleb aga käsitleda laiemat maa-ala. Suurema mõjuga päevade korral ei ole teatud häiringud välistatud ka 3–4 km kaugusel lõhkepaigast, kus võib esineda müra hinnatud tase päeval 45–50 dB (kogu päeva peale keskmistatud müratase). Häiringute esinemist ja mõju olemust aitab täiendavalt hinnata konkreetse mürarikka tegevuse hetkel lühiajaliselt esinev maksimaalne hetkeline müratase, mis ei ole aga müraalases seadusandluses lõhkamistega kaasneva müra puhul üheselt reguleeritud. KSH aruandes on jõutud järeldusele, et maksimaalse lõhkeaine koguse korral (10 kg TNT-d) on võimalike häiringute esinemine tõenäoline kuni ca 4,23 km kaugusel lõhkepaigast ning hetkeline müra on selgelt tajutav ka kaugemal. Taolisi päevi on ette nähtud aastas kuni 3, kus igal katsetuse päeval toimub kuni 5 lõhkamist.

Teadmata, kas Karjamaa Talu OÜ karjamaad asuvad ka kuskil mujal, kui äriregistris märgitud Karjamaa Talu OÜ aadressil (Varbla mnt 48, Tõstamaa alevik), palusime KSH ekspertidel hinnata müra mõju Varbla mnt 48 kinnistule, mis asub kaitsetööstuspargi katseplatsi võimalikust alast ca 6 km kaugusel. Toome alljärgnevalt välja tulemused Varbla mnt 48 kinnistu juures:

- Ld (päeva keskmine olukord) – müratase alla 45 dB ehk mõju on tagasihoidlik (kuna pidevat müra ei esine);
- 0,5 kg TNT ühe lõhkamise hetkeline müratase (LCE) – alla 85 dB ehk mõju on pigem väike;
- 2 kg TNT ühe lõhkamise hetkeline müratase (LCE) – 91-92 dB (mõju on selgemalt tajutav, kuid

- müratase on oluliselt väiksem nt inimeste olulise häiringu võrdlustasemest 100 dB);
- 5 kg TNT ühe lõhkamise hetkeline müratase (LCE) – ca 94-95 dB mõju on selgemalt tajutav, kuid müratase on oluliselt väiksem nt inimeste olulise häiringu võrdlustasemest 100 dB);
- 10 kg TNT ühe lõhkamise hetkeline müratase (LCE) – 96-97 dB mõju on selgemalt tajutav, kuid müratase on siiski väiksem nt inimeste olulise häiringu võrdlustasemest 100 dB).

Hinnanguline mõju 6 km kaugusel võiks olla väiksem kui olukorras, kus nt naaberkinnistul teostatakse uusaasta ilutulestikku, aga teatud tajutav mõju kindlasti esineb. Mõju ei esine iga päev ja mitte kogu päeva jooksul.

Asukoha eelvaliku ja mõjude hindamise, sh KSH I etapi aruande punktis 6.2.2 on hinnatud ka vibratsiooni mõju. Töö raames teostatud modelleerimisi arvestades (aga ka sarnaseid varasemaid lõhkamistöid käsitlevaid uuringuid ning militaarmüra juhendit), ei ole kaitsetööstuspargis kavandatavate lõhkamiste puhul ette näha ehitiskahjustuste (nt aknaklaaside pragunemine) riski lähimate müratundlike objektide juures. Ehitiskahjustuste riskipiiri (LpZE 125 dB) ületamise oht esineb arvutuslikult ca 0,2 kuni ca 0,8 km kaugusel lõhkamiskohast, seega ei kujune vibratsioon (nii maapinna kaudu levivad võnked kui ka õhu kaudu leviv lööklaine) väljaspool planeeringuala inimeste tervisele ja hoonetele ohtlikuks.

KSH I etapi aruandes ei ole eraldi hinnatud mõju kariloomadele. Küll aga on loomastiku uuringu aruandes käsitletud müra mõju ja mõjuala. Aruandes tuuakse välja, et teadaolevalt on enamiku imetajaliikide (kelle hulka kuuluvad ka kariloomad) kuulmine üsna sarnane inimese omale. Kuna inimestel on madalsageduslik kuulmine parem kui paljudel loomadel, kiputakse madalsageduslike helide valjusust loomade jaoks üle hindama. Kaitsetööstuspargi lõhkamised on oma iseloomult sarnased militaarmüraga, mis on intensiivsem just madalatel sagedustel (alla 100 Hz), mida imetajad üldiselt kuulevad pigem inimestest halvemini. Imetajate kohta on viiteid, et suurenenud stressitaset ja vähenenud paljunemise efektiivsus avaldub mürataseme vahemikus 52–68 dBA (pideva mürataseme korral). Loomastiku uuringus aluseks võetud müra mõjualaks on 1,51 km katseplatsist ehk keskmise päevase müra 60 dB piir (ehk 45 dB arvutuslik müra + 15 dB korrigeerimine, see hõlmab täpsemalt tegelikku arvutuslikku mürataset 45 dB, millele on lisatud +15 dB korrigeerimine, mis lähtub eeldusest inimese poolt tajutavast mürahäiringust). Loomastiku uuring ei sea mürahäiringust tulenevaid meetmeid metsloomade tarbeks. Ei ole alust arvata, et kariloomad oleksid tundlikumad kui metsloomad, pigem võib eeldada, et nad on erinevate häiringutega paremini kohanenud. Karjamaa talu ja eeldatavalt selle läheduses (Tõstamaa piirkonnad) asuvad karjamaad on katseplatsi asukohast oluliselt kaugemal kui loomastiku uuringus määratud võimalik mõjuala. Kuigi mürahäiring võib ulatuda ka Tõstamaa piirkonda ja eeldatavate karjamaadeni, ei ole tõenäoline, et sellises kauguses avalduks kariloomadele märkimisväärne mõju.

Teaduskirjanduses on leitud, et loom võib inimtekkelise heliga harjuda, kui ta õpib, et hirmutavale helile negatiivset tagajärge siiski ei saabu. Samuti on uuringud näidanud, et harjumine on võimalik ka suure helitugevusega ootamatute helide puhul, nii et ehmatuse ja põgenemisrefleksi väljendumine väheneb.

Kaitsetööstuspargi asukoha eelvaliku ja mõjude hindamise, sh KSH I etapi aruandes (lk 183 ja 184) on toodud välja müra mõju vähendamise võimalused, millega katseplatsi rajamisel ja hilisemal kasutamisel tuleb nii palju kui võimalik, arvestada. Lähtudes Teie poolt esitatud päringust, toome eraldi välja, et katseplatsi kasutamisel lepatakse kindlasti kohaliku omavalitsusega kokku müraohkete tegevuste teostamise ajagraafik (päevad ning kellaajad). Samuti teavitatakse müraohketest tegevustest elanikke (lõhkamiste päevad ja eeldatavad lõhkamiste kellaajad), et neil oleks võimalik ette valmistuda ning häiringutega mingil määral arvestada. Lõhkamistöid teostatakse ainult päevasel ajal ja tööpäevadel ning lõhkamistöid välditakse varahommikul ja õhtusel ajal, mil häiringud on tõenäoliselt suuremad kui inimeste tavapärasel tööajal.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Indrek Sirp
kaitsetööstuse arendamise erinõunik

Priit Alekask
Priit.Alekask@rkik.ee